

Annales regni Francorum, qui dicuntur Annales Laurissenses maiores et Einhardi. Ed. Fridrich Kurze. MGH Scriptores rerum Germanicarum in usum scholarum separatim editi [6.] Hannover 1895.

Císařská korunovace Karla Velikého (800)

Na počátku měsíce srpna, když (Karel) přijel do Mohuče, ohlásil tažení do Itálie a vytáhnul odtud s vojskem, přišel do Ravenny. Zařídil tam výpravu do Beneventska, po sedmidenním zdržení změnil směr pochodu na Řím a poručil, aby vojsko s jeho synem Pipinem táhlo za plnění do zemí beneventských. Když pak přišel do Říma, den předtím mu vyšli vstříc papež Lev a Římané do Mentany, vzdálené dvanáct milníků od města, aby ho přijali s největší ponížeností a s největší poctou. Posnídal (papež) s ním v řečeném místě, ale poté ho předešel do Říma. Nazítří stanul na stupních baziliky svatého Petra apoštola, a když mu poslal v ústřety korouhve města Říma a když seřadil a na příhodných místech rozestavil zástupy jak přespólních, tak měšťanů, aby přicházejícímu (Karlovi) provolávali slávu, sám jej s duchovenstvem a biskupy uvítal, když sesedl z koně a stoupal po schodech. Pomodlil se (papež) a za zpěvu všech jej uvedl do baziliky svatého Petra apoštola. To se stalo 24. listopadu.

Po sedmi dnech král svolal obecné shromáždění a oznámil všem, proč přišel do Říma. Poté každodenně vynakládal péči, aby zdůraznil, proč přišel. Z toho jak nejdůležitější, tak nejobtížnější byla záležitost, která byla začata nejdříve, totiž měl rozhodnout o obviněních, která byla vznesena proti papeži. Ten pak, když nikdo nechtěl obvinění prokázat, vystoupil před vším lidem v bazilice svatého Petra apoštola a s evangeliem v rukou z ambony (vyvýšeného řečniště) vyznal jména svaté Trojice, očistil se pod přísahou ze všech vznesených obvinění. Téhož dne Zachariáš se dvěma mnichy, jedním z hory Olivetské, druhým z kláštera svatého Sávy, kteří se právě vrátili z Východu, přišel do Říma. Patriarcha jeruzalémský poslal je se Zachariášem ke králi, aby mu přinesli k požehnání klíče od Božího hrobu a místa Umučení a rovněž klíče od města a hory s praporcem. Král je přijal laskavě a pozdržel je u sebe do měsíce dubna, kdy je s dary propustil. A slavil hod narození Páně v Římě. Změnilo se číslo let v DCCCI.

V nejsvětější den Narození Páně, když král při mši povstal od modlitby před konfesí svatého Petra apoštola, papež Lev mu vložil na hlavu korunu a všechen id římský provolával: „Karlu, Augustovi, Bohem korunovanému, velkému a mír zajišťujícímu císaři Římanů, život a vítězství!“ Po chvalo zpěvu mu byla papežem po způsobu starých císařů prokázána úcta, a když odložil titul patricia, nazýval se císařem a Augustem.

Po několika dnech přikázal, aby mu byli vydáni ti, kdo minulého roku sesadili papeže. Po skončení vyšetřování byli podle římského zákona obviněni z urážky majestátu a odsouzeni ke ztrátě hrdla. Ale papež se za ně láskyplně přimluvil, takže jim byl ponechán život i neporušenost těla. Pro velikost svého zločinu však byli vypovězeni do vyhnanství. Hlavami tohoto spiknutí byli nomenklátor Paschal, saccellarius (účetní úředník) Campulus a mnozí jiní urození obyvatelé města Říma, kteří všichni byli odsouzeni stejným rozsudkem.

Když potom uspořádal nejen veřejné, nýbrž i církevní a soukromé záležitosti města Říma, papežovy a celé Itálie, neboť po celou zimu císař nedělal nic jiného, a když znovu vyslal výpravu se synem Pipinem do Beneventska, sám po Velikonocích 25. dubna opustil Řím a přišel do Spoleta.